

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Пушкіна О.В. _____

« ____ » _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СІМЕЙНЕ ПРАВО»

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	Право
Спеціалізація	
Статус	нормативна
Загальний обсяг	3 кредити ECTS (90 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційний залік
Термін викладання	3-й семестр (5,6 чверть)
Мова викладання	українська

Викладачі: **Махова Лілія Олексіївна**

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Сімейне право» для бакалаврів спеціальності 081 «Право» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. цивільного, господарського та екологічного права. – Д.:НТУ «ДП», 2020. – 20 с.

Розробник – ст.викл. Махова Л.О.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма стане в нагоді для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 081 «Право» (протокол № 1 від 31.08.2020).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	6
6.1 Шкали.....	7
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 081 «Право» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф12 «Сімейне право» віднесено такі результати навчання:

P ₄	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
P ₅	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
P ₆	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
P ₂₁	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
P ₂₂	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях
P ₂₃	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

Мета вивчення навчальної дисципліни «Сімейне право» полягає: в оволодінні навичками використання державної мови й правничої термінології у професійній діяльності в сфері сімейних відносин; засвоєнні студентами необхідного обсягу систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, що формують юридичне мислення у сімейних відносинах; набутті умінь і навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних ситуаціях, а також знань щодо самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення й своєчасного оновлення професійних юридичних знань, умінь і навичок, формування правосвідомості та правової культури у сфері сімейних відносин.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сімейне право» є:

- набуття студентами таких знань та навичок, які дозволять йому на основі теорії проаналізувати і знайти рішення щодо будь-яких сімейно-правових спорів;
- знати та вміти аналізувати загальні положення та сфери дії сімейного законодавства, застосовувати положення законодавства для вирішення сімейно-правових спорів;
- проводити ґрунтовний юридичний аналіз конкретних життєвих ситуацій, які виникають в сім'ї;
- складати проекти сімейно-правових договорів, окремих звернень громадян до державних та судових органів.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
P ₄	ДРН 1	Орієнтуватися в особливостях правового регулювання сімейно-правових відносин.
P ₅	ДРН 2	Своєчасно визначати проблеми правового регулювання сімейно-правових відносин і, керуючись нормами діючого законодавства України, вирішувати питання захисту прав та інтересів суб'єктів сімейного права.
P ₆	ДРН 3	Тлумачити чинне сімейне законодавство та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення
P ₂₁	ДРН 4	Застосовувати набуті знання у різних сімейно-правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
P ₂₂	ДРН 5	Складати проекти необхідних актів застосування сімейного права відповідно до правового висновку зробленого у різних сімейно-правових ситуаціях.
P ₂₃	ДРН 6	Вирішувати сімейно-правові спори, що можуть виникати під час перебування у сімейно-правових відносинах.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Б8 Цивільне право (загальна частина)	орієнтуватися в чинному цивільному законодавстві
	аналізувати юридичні факти, які є підставами встановлення цивільно-правових відносин
	тлумачити чинне цивільне законодавство
	правильно використовувати й застосовувати норми цивільного права до конкретних життєвих ситуацій
	складати проекти основних цивільно-правових документів
Б11 Цивільне право (особлива частина)	тлумачити чинне цивільне законодавство
	аналізувати юридичні факти, які є підставами встановлення цивільно-правових відносин
	правильно використовувати й застосовувати норми цивільного права до конкретних життєвих сімейних ситуацій
	складати проекти основних цивільно-правових документів пов'язаних з сімейно-правовими питаннями

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	73	22	51	-	-	6	82
практичні	11	11	-	-	-	2	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
контрольні заходи	6	6	-	-	-	-	-
РАЗОМ:	90	39	51	-	-	8	82

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять на 3-й семестр	Обсяг складових, години
	Види та тематика навчальних занять на 3-й семестр	
	ЛЕКЦІЇ на 3-й семестр	22
ДРН 1-6	1. Поняття, предмет, методи, принципи сімейного права. Джерела сімейного законодавства.	2
ДРН 1-6	2. Сімейні правовідносини.	2
ДРН 1-6	3. Шлюб. Недійсність шлюбу.	2
ДРН 1-6	4. Припинення шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.	2
ДРН 1-6	5. Особисті немайнові правовідносини подружжя	1
ДРН 1-6	6. Правовий режим майна подружжя.	2
ДРН 1-6	7. Шлюбний договір.	2
ДРН 1-6	8. Зобов'язання подружжя по утриманню	2
ДРН 1-6	9. Визначення походження дітей	2
ДРН 1-6	10. Особисті немайнові правовідносини батьків та дітей	1
ДРН 1-6	11. Майнові правовідносини батьків та дітей	2
ДРН 1-6	12. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення, опіка та піклування.	2
	СЕМІНАРИ на 3-й семестр	11
ДРН 1-6	1. Історія розвитку сімейного права та сімейного законодавства. Поняття та джерела сімейного законодавства України	1
ДРН 1-6	2. Шлюб та сім'я. Недійсність шлюбу. Припинення шлюбу.	2

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять на 3-й семестр	Обсяг складових, години
	Режим окремого проживання подружжя.	
ДРН 1-6	3. Особисті і майнові правовідносини подружжя.	2
ДРН 1-6	4. Особисті правовідносини батьків та дітей.	2
ДРН 1-6	5. Майнові правовідносини батьків та дітей	2
ДРН 1-6	6. Інші форми влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування: патронат, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу	2
РАЗОМ на 3-й семестр		33

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; критичне осмислення проблем у навчанні та	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей 	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; ♦ провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності 	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність 	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, 	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<p>які навчаються;</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ використання іноземних мов у професійній діяльності 	<p>думки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності 	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Автономність та відповідальність</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним 	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	<ul style="list-style-type: none"> - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок 	
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

- мультимедійне обладнання;
- інформаційно-комунікаційні засоби;
- персональні комп'ютери.

Дистанційна платформа MOODL.

Google Диск.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. URL: http://mdu.in.ua/Ucheb/dovidnik_koristuvacha_ekts.pdf (дата звернення: 04.11.2017).
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.11.2017).
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 04.11.2017).
4. Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-p> (дата звернення: 04.08.2018).
6. Рекомендації до структури і змісту робочої програми навчальної дисципліни. Додаток 2 до листа МОН України від 9.07.2018 №1/9-434.
7. Стандарти і рекомендації забезпечення якості на європейському освітньому просторі. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 04.11.2017).

НОРМАТИВНІ АКТИ

Міжнародно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини. Документ Організації Об'єднаних Націй, прийшлий і проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.
2. Конвенція про захист прав людини та основних свобод. Рим, 4 листопада 1950 року. Ратифіковано Законом України від 17.07.97 р.
3. Копенгагенська декларація про соціальний розвиток. Документ від 1 січня 1995 р.
4. Європейська соціальна хартія. Страсбург, 3 травня 1996 р.
5. Європейська конвенція про громадянство. Документ Ради Європи, Страсбург, 6 листопада 1997 р.
6. Конвенція про правову допомогу та правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах. Міжнародна угода від 22 січня 1993 р.
7. Віденський Міжнародний план дій з проблем старіння. Документ Організації Об'єднаних Націй, Відень, 5-6 серпня 1982 р.
8. Конвенція про права дитини. Документ Організації Об'єднаних Націй, схвалено на 44-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, резолюція 44/25 від 20 листопада 1989 р.
9. Європейська конвенція про здійснення прав дітей. Страсбург, 25 січня 1996 р.
10. Декларація про соціальні і правові принципи, що стасуються захисту і благополуччя дітей, особливо при передачі дітей па виховання і їхнє усиновлення на національному і міжнародному рівнях. Прийнята резолюцією 41/85 Генеральної Асамблеї від 3 грудня 1986 року.
11. Конвенція про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення. Документ Ради Європи, прийнятий сесією Гаазької конференції з міжнародного приватного права 29 травня 1993 р.
12. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми. Документ Ради Європи, Люксембург, 20 травня 1980 року.

13. Конвенція про стягнення за кордоном аліментів. Документ Організації Об'єднаних Націй від 20 червня 1956 р.
14. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Документ Організації Об'єднаних Націй від 18.12.1979 р.
15. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Документ Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966 р.
16. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Документ Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966 р.
17. Європейська Конвенція про усиновлення дітей (переглянута). Україна підписала 27.11.2008 р. Дата ратифікації 15.02.2011 (із застереженням).

Національне законодавство

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20.06.1956 р.
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р.
5. Цивільний процесуальний кодекс України 18.03.2004 р.
6. Закон України від 26.04.2001 року «Про охорону дитинства».
7. Закон України від 08.09.2005 року «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».
8. Закон України від 13.01.2005 року «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».
9. Закон України від 02.06.2005 року «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей».
10. Закон України від 1.07.2010 року «Державну реєстрацію актів цивільного стану».
11. Закон України від 11.12.2003 року «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні».
12. Закон України від 02.09.1993 року «Про нотаріат».
13. Закон України від 15.11.2001 року «Про попередження насильства в сім'ї».
14. Закон України від 20.09. 2011 року «Про протидію торгівлі людьми».
15. Закон України «Про ратифікацію Європейської Конвенції про усиновлення дітей (переглянута) від 15.02.2011 р. № 3017-IV.
16. Закон України «Про судовий збір».
17. Закон України від 23.06.2005 р. «Про міжнародне приватне право».
18. Закон України від 20.07.2006 р. «Про приєднання України до Конвенції про стягнення аліментів за кордоном».
19. Порядок стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про надання правової допомоги, затверджений

- постановою Кабінету Міністрів України.
20. Інструкція щодо порядку стягнення аліментів за кордоном, затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 29.12. 2006 р.
 21. Інструкція про порядок реєстрації актів громадянського стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена наказом Міністерства юстиції України, Міністерства закордонних справ України від 23.05.2001 р.
 22. Типове положення про відділ державної реєстрації актів цивільного стану районного, районного у місті, міського (міста обласного значення), міськрайонного управління юстиції, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 17.04.2002 р.
 23. Положення про порядок надання Центральним відділом реєстрації шлюбів м. Києва з державним Центром розвитку сім'ї додаткових платних послуг правового та технічного характеру громадянам та організаціям, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 27.04.2004 р.
 24. Декларація про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок, затверджена постановою Верховної Ради України від 05.03.1999 року.
 25. Декларація про загальні засади державної молодіжної політики України від 15.12.1992 р.
 26. Концепція державної сімейної політики, затверджена постановою Верховної Ради України від 17.09.1999 року.
 27. Порядок здійснення добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 р.
 28. Положення про дитячий будинок сімейного типу, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р.
 29. Положення про прийомну сім'ю, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р.
 30. Перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 р.
 31. Порядок стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 р.
 32. Порядок розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 р.
 33. Про затвердження правил внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та аналювання, затверджені наказом Міністерства юстиції України 21.01.2011 р. № 96/5.
 34. Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні,

- затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2000 р.
35. Правила опіки та піклування, затверджені наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 р.
 36. Порядок провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 р.
 37. Умови та порядок штучного запліднення та імплантації ембріона (ембріонів) та методів їх проведення, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.02.1997 р.
 38. Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 03.03.2004 р.
 39. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного департаменту з усиновлення та захисту прав дитини» від 25.03.2006 р. № 367.
 40. Постанови КМУ від 8.10.2008 р. N 905 (діє з 1.12.2008 р.) Про затвердження порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей.

СУДОВА ПРАКТИКА

1. Рішення Конституційного Суду України від 03.06.1999 року № 5-рп/99 (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї»).
2. Застосування судами сімейного законодавства України// Вісник Верховного Суду України. - 2003. - № 1.
3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 року „Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення”.
4. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 07.07.1995 року „Про практику розгляду судами справ про встановлення неправильності запису в актах громадянського стану”.
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.10.1991 року „Про практику застосування судами законодавства, що регулює право власності громадян на жилий будинок”.
6. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.06.1991 року „Про практику розгляду судами справ, пов'язаних з діяльністю гаражно-будівельних кооперативів”.
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.09.1987 року „Про практику застосування судами законодавства про житлово-будівельні кооперативи”.
8. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.1995 року „Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності”.

9. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 215.05.2006 року „Про застосування судами норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів”.
10. Постанова №3 Пленуму ВСУ від 30 березня 2007 р. «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав»

ЛІТЕРАТУРА

1. Антокольська М.В. Лекції з сімейного права. - К., 2018р.
2. Антошкіна В. Договірне регулювання відносин з надання утримання між подружжям (колишнім подружжям)// Право України. - 2019. - №14.
3. Бикова О.Ю. Інститут заручин за Сімейним кодексом України// Молодь у юридичній науці. - Хм., 2018.
4. Васильєв С. Припинення шлюбу: історико-правовий аспект// Право України. - 2018. - № 2.
5. Ватрас В. Правова природа таємниці усиновлення// Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2018. - Спецвипуск.
6. Ватрас В. Суб'єктний склад правовідносин щодо імплантації ембріона дитини жінці із генетичного матеріалу подружжя// Проблеми державотворення і захисту прав людини. Матеріали ІХ регіональної науково-практичної конференції. - Л., 2013.
7. Ватрас В. А. До питання про поняття сімейних правовідносин// Молодь у юридичній науці. - Хм., 2013.
8. Гаспарян А.С., Атрохова Е.С. Брачний контракт. Гарантія сімейного щастя. - Ростов н/ Д.: «Фенікс», 2014. - 288с.
9. Гурська Т. Охорона здоров'я і репродуктивні права жінок (цивільно-правовий аспект)// підприємництво, господарство і право. - 2013. - № 2.
10. Дзера О. Деякі проблеми врегулювання відносин власності подружжя в новому Сімейному кодексі України// Юридична Україна. - 2013. - № 1.
11. Євко В.Ю. Порядок створення дитячого будинку сімейного типу// Тези наукових доповідей до конференції, присвяченої світлій пам'яті проф. О. А. Пушкіна. - Х., 2011.
12. Жилінкова І.В. Поняття сім'ї в праві// Вісник університету внутрішніх справ. - 2015. - № 10.
13. Зілковська Л.М. Правове регулювання усиновлення в Україні. Автореферат дис. канд. юрид. наук. - К., 2012.
14. Кидалова А. Обов'язки та права батьків щодо виховання та розвитку дитини: окремі проблеми// Право України. - 2014. - № 3.
15. Колісниченко З. Узгодження законодавства України з вимогами Конвенції ООН про права дитини - вимога часу// Право України. - 2017. - № 6.

16. Короткова Л., Віхров О. Сімейне право України (історичний огляд)// Право України. - 2014. - № 11-12.
17. Красицька Л. Визначення походження дітей за новим сімейним законодавством України// Проблеми державотворення і захисту прав людини. Матеріали ІХ регіональної науково-практичної конференції. - Л., 2013.
18. Левківський Б. К. Деякі аспекти законодавчого регулювання сімейних відносин у новому Сімейному кодексі України// Молодь у юридичній науці. - Хм., 2013.
19. Лепех С. М. Договір патронату за Сімейним кодексом України 2002 року// Нотар. - 2005. - № 3-4.
20. Лепех С.М. Інститут сепарації: проблеми застосування// Право України. - 2003. - № 3.
21. Лепех С.М. Прийомна сім'я як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування// Вісник Львівського національного університету. - 2005. - № 41.
22. Миронова Г. Моральні засади Сімейного кодексу України// Право України. - 2004. - № 4.
23. Москалюк В.Ю. Дитячий будинок сімейного типу як форма улаштування дітей, позбавлених батьківського піклування (цивільно-правовий аспект). Автореферат дис. канд. юрид. наук. - Х., 2003
24. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України/ За ред. Ю.С. Червоного. - К.: Істина, 2003. - 464с.
25. Олійник О. Розвиток шлюбно-сімейного права в Київській Русі// Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2002. - Спецвипуск.
26. Павлова Л. Реалізація природного права на шлюб, сім'ю, материнство та батьківство// Право України. - 2014. - № 11.
27. Пігач Я.М. Сімейно-шлюбне законодавство на Україні після революції// Радянське право. - 1990. - № 7.
28. Примак В. Підстави й умови виникнення аліментних зобов'язань за новим Сімейним кодексом України// Юридична Україна. - 2003. - № 1.
29. Реліч В. Деякі аспекти усиновлення українських дітей громадянами США// Право України. - 2004. - № 5.
30. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар. - К., 2003.
31. Ромовська З.В. Сімейний кодекс України: погляд у майбутнє// Право України. - 2001. - № 2.
32. Ромовська З.В. Українське сімейне право: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: Правова єдність, 2009 р.
33. Сенік С. В. Право дітей на аліменти// Нотар. - 2004. - № 2.
34. Сімейне право України: Підручник/ За ред. Гопанчука В.С. - К.: Істина, 2002. - 304с.
35. Сімейне право України: Підручник/ Л.М. Баранова, В.І. Борисова, І.В.

- Жилінкова та ін.; За заг. ред. В.І. Борисової та І.В. Жилінкової. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 264с.
36. Сімейне право України: Підручн./ За ред.. Ю.С. Червоного.- К.: Істина, 2004 р.
 37. Ульяненко О.О. Порядок і умови укладення шлюбного договору (контракту)// Підприємництво, господарство і право. - 2003. - № 4.
 38. Фурса С. Шлюбний контракт в нотаріальному процесі// Право України. - 2002. - № 5.
 39. Фурса С., Драгневич Л. Поняття сім'ї, родини і фактичних шлюбних відносин// Юридична Україна. - 2003. - № 1.
 40. Явор О.А. Функції шлюбного контракту в сімейному праві України. Автореферат дис. канд. юрид. наук. - К., 1996.
 41. Чумаченко Г. Сімейний кодекс України - інтеграція до системи загальнолюдських цінностей// Юридичний журнал. - 2013. - № 8.
 42. Дякович М.М. Правовий режим майна подружжя / М.М. Дякович // Довідник нотаріуса. - 2018. - № 2. - С 15-16.
 43. Войнаровська О. Поняття та правові наслідки конкубітату / О. Войнаровська // Юридичний журнал. - 2009. - № 2. - С 23-24.
 44. Красицька Л. Про поняття батьківських прав //Право України, 2012. №8.- С.227-233.
 45. Юровська Г. Проблемні питання застосування Сімейного Кодексу України у судовій практиці //Право України, 2013. №10.
 46. Оверчук С.В. Розвиток ювенальної юстиції в Україні в контексті реалізації принципів спеціалізації судів //Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право».- 2014.-№2(10).
 47. Шевченко А. Становлення та розвиток основних інститутів українського шлюбно-сімейного права Х-ІХ ст.ст. Монографія /А. Шевченко, В. Озель.- Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД»,2015.-292.
 48. Чернега В.М. Морально-правові принципи в сімейному праві України. - Дисертація канд. юрид. наук: 12.00.03, Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. - Київ, 2015.- 200 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

www.rada.gov.ua

www.kmu.gov.ua

www.bank.gov.ua

www.president.gov.ua

www.court.gov.ua

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сімейне право» для бакалаврів
спеціальності 081 «Право»

Розробник: Лілія Олексіївна Махова

Редактор: О.Н. Ільченко

Підписано до друку __.__.2020. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 100 прим. Зам._____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49600, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19